

Warszawa, dnia 1 sierpnia 2011 r.

Protokół z posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Starszych

Dnia 27 lipca 2011 r., o godz. 12.00 w sali nr 176 w Gmachu Senatu odbyło się posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Starszych, poświęcone zagadnieniom ofert handlowych i turystycznych kierowanych do seniorów przez firmy prowadzące sprzedaż różnego rodzaju asortymentów oraz stanowi zaawansowania prac nad projektem założeń ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym.

W trakcie spotkania wykazano potrzebę uwrażliwienia osób starszych, posiadających mniejszą świadomość własnych praw, a także osób często borykających się z problemami zdrowotnymi na oferty, które skierowane są do takiej właśnie grupy docelowej, nastawione jedynie na szybkie, często nie do końca uczciwe osiągnięcie zysku. Do nadużyć dochodzi nie tylko w systemie sprzedaży bezpośredniej czy sprzedaży na odległość, ale również w działalności różnego rodzaju firm, linii lotniczych, serwisów gwarancyjnych i w ramach innej działalności, także reklamowej, manipulującej świadomością grupy odbiorców. Uznano potrzebę skłonienia producentów i dystrybutorów do przekazywania rzetelnych informacji.

Podkreślono, że niezwykle istotne jest dotarcie do osób starszych i przekazanie im odpowiedniej wiedzy. Nauka na błędach swoich lub innych, poparta pisemną informacją, szkoleniami przeprowadzanymi w środowiskach seniorskich daje szansę na zwiększenie świadomości osób starszych i stawia ich w zdecydowanie lepszej sytuacji w konfrontacji z przepisami, zawartymi w umowach czy porozumieniach przygotowanych przez prawników, działających na rzecz różnego rodzaju firm.

Zgłoszono propozycję, by we współpracy z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz organizacjami pozarządowymi uzyskać grant na kampanię społeczną, mającą uczulić seniorów na różnego rodzaju oszustwa. Podobną akcję prowadzi obecnie warszawska policja, która proponuje pod hasłem „Nie daj się zrobić na wnuczka” prelekcje dotyczące wyłudzeń.

Przedstawiciel Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyjaśnił sytuację prawną firm zajmujących się sprzedażą poza lokalem, sprzedażą bezpośrednią i sprzedażą na odległość. Firmy te działają w oparciu o prawo Unii Europejskiej a wątpliwości związane z ich działalnością dotyczą bardziej kwestii etyczno-moralnych, niż prawnych. Również Inspekcja Handlowa, która ma możliwość kontroli działalności takich firm ma ograniczone pole działania, gdyż każdą kontrolę musi wcześniej zgłosić, co za tym idzie uprzedzić nieuczciwą firmę o jej skontrolowaniu.

Ważne, by konsumenci znali swoje prawa, mieli świadomość możliwości reklamowania czy zwrotu towarów oraz odstąpienia od umowy, a w przypadku sprzętu rehabilitacyjnego możliwości zgłoszenia do zbadania go do Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych.

Biorący udział w spotkaniu zaproszeni goście podkreślili, że potrzebna jest szersza informacja o działalności Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Przedstawiciel Polskiej Izby Turystyki zakwalifikował firmy organizujące wycieczki i pielgrzymki połączone ze sprzedażą produktów do szarej strefy w turystyce, utrzymującej się na poziomie 25-30% wszystkich usług turystycznych. Zwrócił uwagę, że potrzebna jest właściwa nowelizacja prawa, pozwalająca tę furtkę dla szarej strefy zamknąć.

W trakcie posiedzenia Zespołu padła też propozycja, aby środowisko osób starszych miało swoich rzeczników np. w powiatach. Okazało się, po informacjach przedstawiciela

Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, że pewien rodzaj takiego rzecznictwa na rzecz osób starszych istnieje w postaci powoływanych przez samorządy powiatowych lub miejskich rzeczników konsumenta, skupionych w Radzie Rzeczników, składającej się z reprezentantów 9 regionów. Prowadzona jest przez nich sprawozdawczość, (o dostęp do niej poprosił do wglądu Parlamentarny Zespół ds. Osób Starszych). Poproszono również o informację na temat organizowanych dla rzeczników dobrowolnych szkoleń. Parlamentarny Zespół ds. Osób Starszych zaproponował powołanie, wspólnie z organizacjami pozarządowymi mikrozespołu w celu rozpoznania możliwości przeprowadzenia kampanii społecznej, propagującej czujność osób starszych i ich rodzin w zakresie reklam czy zakupów. Zaproponował też rozesłanie do wszystkich zainteresowanych instytucji pisma zwracającego uwagę na zagrożenie, z prośbą o informację, co można zrobić, by taki stan rzeczy zmienić.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn - Pani Elżbieta Radziszewska - poinformowała członków Zespołu o przygotowywanej akcji „Bezpieczny senior”, prowadzonej razem z Komendą Główną Policji, PGNiG i Poczta Polska, mającej na celu uświadomienie seniorom potencjalnych zagrożeń ze strony fałszywych listonoszy, inkasentów czy fałszywych wnuków. Akcja toczyć się będzie we współpracy z lokalnymi mediami, a także wybraną siecią sklepów. Przygotowane są plakaty, ulotki, z którymi trzeba będzie dotrzeć do jak największej liczby osób starszych. Będą one prezentowane w

widocznych miejscach na pocztach, w spółdzielniach mieszkaniowych, organizacjach seniorskich, uniwersytetach trzeciego wieku i sklepach sieci Biedronka. Rozpoczęcie akcji przypadnie na początek 2012 r., który w Unii Europejskiej ogłoszony został Rokiem Seniora. Bezpieczeństwo konsumenta, o którym dyskutowano podczas posiedzenia Zespołu, wpisuje się program działań w ramach akcji „Bezpieczny senior”.

Druga część posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Starszych poświęcona była informacji o stanie prac nad założeniami do ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym.

Sebastian Skuza, przedstawiciel Ministerstwa Finansów, poinformował, że Ministerstwo Finansów wspólnie z Ministerstwem Sprawiedliwości przygotowało projekt założeń, który jest w chwili obecnej po pierwszym posiedzeniu Komitetu Rady Ministrów. Projekt został skierowany do Rady Legislacyjnej, w związku ze zmianami w kodeksie cywilnym. Uwagi do założeń do projektu ustawy dotyczą głównie dwóch rzeczy – po pierwsze, aby bank nie mógł namawiać kredytobiorcy do przeznaczenia otrzymanych środków na inne instrumenty finansowe, po drugie, aby rozliczenie z tytułu odwróconej hipoteki odbywało się po śmierci kredytobiorcy.

Odwrócony kredyt hipoteczny ma być w praktyce kierowany do osób starszych, ale w założeniach nie ma zapisu określającego wiek osób objętych kredytem, ani kategorii nieruchomości.

Sugestią Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Starszych jest, by w przepisach zawrzeć informacje o możliwości obecności krewnych, spadkobierców, a w przypadku osób samotnych czy z Domów Pomocy Społecznej – osoby publicznej przy podpisywaniu umowy kredytowej.

Ważne jest też, by uświadomić każdemu kredytobiorcy, że nieruchomość w czasie trwania umowy kredytowej powinna pozostawać w stanie nie pogorszonym, że kredytobiorca ma nie tylko prawa, ale i obowiązki.

Wspomniano także o nieuczciwej, wprowadzającej w błąd reklamie Funduszu Hipotecznego Dom, która z odwróconym kredytem hipotecznym nie ma nic wspólnego. W chwili podpisania umowy z Funduszem Hipotecznym Dom przestaje się być właścicielem nieruchomości, z prawem jedynie dożywotniego zamieszkania, w przypadku odwróconego kredytu hipotecznego właścicielem nieruchomości jest się do śmierci i w każdym momencie, w przypadku znaczącej poprawy warunków życiowych można ten kredyt spłacić.